

Socijalna filozofija:

Nacizam

# Razumijevanje ideologije i njenog utjecaja

Danas: Rasprava o  
nacizmu i njegovoj  
relevantnosti za  
socijalnu filozofiju

Povijesni kontekst,  
ideologija i društvene  
implikacije nacizma



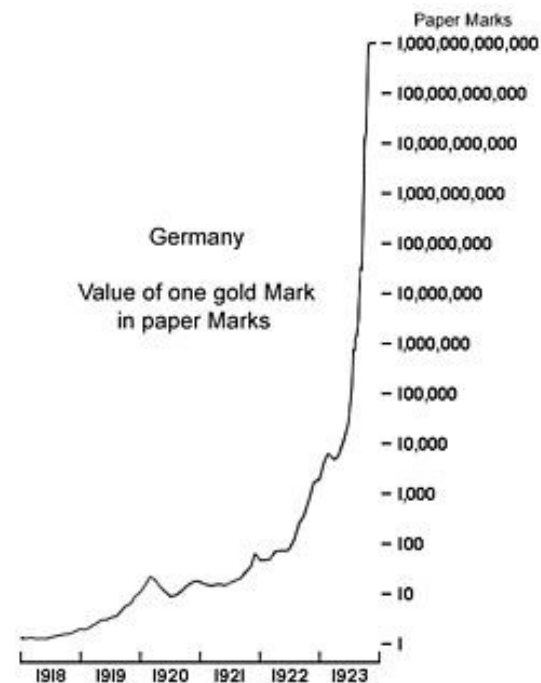
# Njemačka nakon Prvog svjetskog rata

Versajski ugovor i ratne reparacije

Hiperinflacija i ekonomska kriza

Uspon ekstremističkih  
„revolucionarnih” stranaka (nacisti,  
komunisti)

ekonomska kriza, politička  
nestabilnost i osjećaj nacionalnog  
poniženja



# Temeljna načela nacizma

Rasizam i antisemitizam:

Ali! IZNIMNO VAŽNO: „Anti-rasizam” se koristiti vrlo suptilno danas da bi se poduprijele fasisticke ideologije

Antisemitizam: usp. Hannah Arendt „Banalnost zla”

Nacionalizam i militarizam

Autoritarizam i hijerarhija

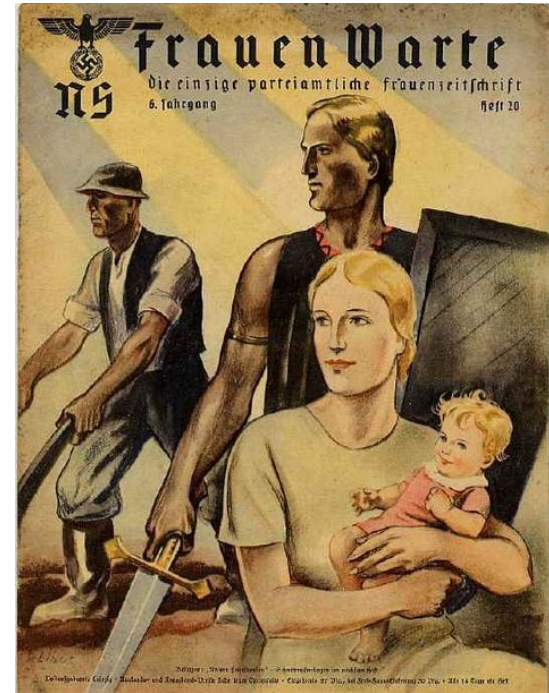
Socijalni darvinizam i eugenika

Cilja: Stvoriti novi društveni poredak temeljen na hijerarhijskim i autoritarnim načelima



# Volksgemeinschaft

Koncept 'Volksgemeinschafta' (narodne zajednice) bio je središnji dio nacističke ideologije. Stranka je obećala stvoriti ujedinjeno i skladno društvo temeljeno na zajedničkim vrijednostima i identitetu



# Filozofijski korjeni nacizma

Njemački romantizam i nacionalizam

Romantizam je bio prva „ideologija zla” u Europi koji se danas slavi umjesto da se osuđuje

Krive interpretacije Nietzscheove misli, posebno 'volja za moć'

Nietzsche je prije svega bio individualist!

Socijalni darvinizam i 'preživljavanje najsposobnijih'



# Zlo

Ubijeno preko 6 milijuna židova, slavena, homoseksualaca i političkih protivnika

Velik broj strašnih mučenja, uključujući opetavane medicinske operacije bez anestezije

Zločinačka „Nezavisna država Hrvatska” (koja nije bila nijedno od tog troje) sudjelovala u istim stvarima

Oružani otpor prema NDH nastao malo nakon njenog osnivanja 10.4.1941., 22.6.1941.

nemojte NIKAD zaboraviti da je te ljude čekalo isto kao Jadwigu Dzido da su ih ulovili

Oni koji hrvatstvo vežu sa NDH srozavaju ugled Hrvatske i reduciraju njenu tisućljetnu povijest na njen najcrniji period. Može se biti Hrvat i ne biti poklonik NDH



## Jadwiga Dzido (1918 – 1985)

Poljska partizanka i studentica farmacije, uhićena 1941.  
Nacisti su joj nogu rezali na živo, unosili krhotine pijeska i stakla,  
puštali da zaraste, i opet rezali da bi vidjeli što se dogodilo





## Damjan Štrbac (1912-1941)

Mladi pravoslavni svećenik. Ustaše su ga uhitili i poslali u koncentracijski logor Jadovno. Tamo su ga živog oderali (skinuli mu kožu s nožem, postupak traje nekoliko sati), i bacili da umre takav u jarku



# Zaključak 1/2

Distancirajte se od svojih političkih stavova i pokušajte svijet pogledati objektivno (Husserl, fenomenološka redukcija):

npr. je li potrebna veća **hrabrost** da se maše Hrvatskom zastavom na trgu Bana Jelačića 5.8.2025. ili da se maše gej zastavom 1997. godine? Ili da se maše hrvatskom zastavom 1985. godine? Ili gej zastavom 1985.? Ili da maše srpskom zastavom 1942.? 1918.?

Ovo nije analiza politike i ideologije, nego analiza pojma „hrabrost”, na kojima se ideologije poput nacizma temelje

No one se ne temelje na stvarnoj hrabrosti (do čije provizorne definicije ćete lako doći ovakvom brzinskom analizom) nego na **svojoj** definiciji hrabrosti

# Zaključak 2/2

Proučavanje nacizma i njegove ideologije nudi vrijedne lekcije za socijalnu filozofiju i razumijevanje ljudske prirode („pravi” istočni/iskonski grijeh?)

Opasnosti autoritarizma, nacionalizma i rasizma te važnost zaštite ljudskih prava i dostojanstva.